

**Preek in de kapel van het dominicanenklooster te Huissen, op zondag 30 mei 2021
Lezingen: Deuteronomium 4,32-40 en Matteüs 28,16-20**

Ik ben met jullie, alle dagen

Eind goed, al goed. Zo zou je het slot van het Matteüsevangelie dat we zojuist hoorden, kunnen samenvatten. Helemaal vanzelfsprekend is dat niet. In het voorafgaande hoofdstuk vertelt Matteüs over de blijdschap, maar ook over de verwarring, angst, ja de ontzetting als Maria van Magdala en de andere Maria de engel horen aankondigen dat Jezus verrezen is en hen voorgaat naar Galilea. Enige momenten daarvoor hadden ze het graf tot hun schrik leeg gevonden, de steen was weggerold, kennelijk door die engel. Opgetogen waren ze, maar ook van hun stuk. Als ze even later Jezus zelf ontmoeten en Hij hen begroet, zegt hij: “Wees niet bang. Ga mijn broeders vertellen dat ze naar Galilea moeten gaan, daar zullen ze mij zien.”(28,10)

Daarmee luidt het einde van het evangelie onmiddellijk een nieuw begin in, een onverwachte wending, met nogal wat onzekerheden en twijfels. Aangekomen in Galilea geeft Jezus aan zijn leerlingen de opdracht om het evangelie te verkondigen over de hele wereld en alle volken tot zijn leerlingen te maken en hen te dopen in naam van de Vader, Zoon en heilige Geest. Ze moeten alles verkondigen wat hij hen geleerd heeft en opgedragen, zo staat er. Een enorme opdracht, die hun krachten wellicht te boven gaat. Nogmaals lijkt Jezus te zeggen: “Wees niet bang.” “Want ik ben met jullie, alle dagen tot aan de voltooiing van deze wereld.” (28,20) Wat begon als de laatste eer aan het graf van de gekruisigde, eindigt als een ontmoeting met de verrezen, aan wie ook nog eens alle macht is gegeven, en die hen opdraagt het goede nieuws wereldwijd bekend te maken. Wat begon als de terugkeer naar het gewone leven na Jezus’ dood en begrafenis eindigt in een opdracht die hun voorstellingsvermogen te boven gaat en het leven van de leerlingen op zijn kop zet. Van een groep diep verslagen mensen verandert de schare leerlingen, de jonge kerk, in een gemeenschap die nieuwe gemeenschappen sticht in Jezus’ naam. Zijn naam is voorgoed niet de dode, maar de levende. En zijn verhaal gaat door. Het zal allemaal niet vanzelf zijn gegaan. Sommigen ervaren dat Jezus’ opdracht wel erg veel gevraagd is. Anderen daarentegen komen tot de overtuiging dat ze het ook niet allemaal alléén hoeven te doen. Ze herinneren zich immers Jezus’ laatste woorden: Ik ben met jullie, alle dagen. Dus toch: eind goed, al goed, een happy end?

In het stukje redevoering van Mozes uit de eerste lezing hoorden we dat God het volk Israël een land heeft bereid nadat Hij het bevrijd heeft uit Egypte. Houdt u aan zijn geboden, zegt Mozes, Hij is de enige God. Kortom: zonder recht en gerechtigheid kun je niet wonen in dat nieuwe land. Ook Jezus wijst op deze geboden: leer de mensen waaraan ze zich moeten houden, aan alles wat ik jullie opgedragen heb. Hij zegt dat op de berg, in Galilea, misschien wel dezelfde berg waar Hij in het Matteusevangelie zijn eerste grote rede heeft gehouden, de bergrede (Mt 5 t/m 7). In een van de zaligsprekingen in die rede zegt Jezus: “Gelukkig wie vanwege de gerechtigheid vervolgd worden, want hun behoort het koninkrijk de hemelen.”(Mt 5,10). Het doen van gerechtigheid hoort tot de kern van de geboden die Jezus zijn leerlingen voorhoudt als hij hen aanspoort tot de verkondiging wereldwijd. Deze geboden vormen het hart van de verkondiging. Maar deze geboden, deze opdracht tot gerechtigheid, kunnen je duur komen te staan. Dat merkten de eerste christenen tijdens vervolgingen en dat merken christenen vandaag de dag, zoals bisschop

Romero, als ze zich tegen onrecht en tirannie verzetten. Vele gelovigen hebben zich in ons land en daarbuiten tijdens de Tweede Wereldoorlog gekeerd tegen de terreur en dat met hun leven moeten bekopen – we hebben hen deze maand opnieuw herdacht. Hun wordt het rijk Gods beloofd in de bergrede. In de slotzinnen van het Matteusevangelie wordt deze belofte op een wat persoonlijker wijze uitgesproken. Zij heeft direct betrekking op Jezus' relatie tot ons: Ik ben met jullie, alle dagen. Hierin klinkt de betekenis van de Godsnaam door: JHWH, Ik zal er zijn. En van deze mens 'Ik ben met jullie' zegt het evangelie ook dat Hem alle macht gegeven is. Dit klinkt nogal triomfalistisch. Hoe moeten we Jezus' macht verstaan? De theoloog en dominicaan Edward Schillebeeckx pleit ervoor om i.p.v. almacht eerder te spreken van een weerloze overmacht. Deze weerloosheid deelt Jezus met de lijdende dienstknecht uit Jesaja. Immers, in de kracht van de goede boodschap die Jezus verkondigde, ligt ook de zwakte van de doornenkroon en de kruisdood. En daarmee is de onze opdracht tot verkondiging voorgoed getekend. De verrezen Christus die we verkondigen is ook altijd de gekruisigde en vermoorde Jezus. De Christus die geneest is ook altijd de gewonde Jezus. De verheerlijkte is de vernederde. En met deze verheerlijkte en vernederde mens heeft God zich ten diepste verbonden. God overwint de dood, maar doet dit door zelf ook altijd de Lijdende te zijn. Toen de theoloog en predikant Dietrich Bonhoeffer in het gevang zat wegens zijn verkondiging en verzet tegen het naziregime en zijn executie afwachtte, wist hij uit de grond van zijn hart: alleen een lijdende God kan mij helpen.

Met Pinksteren hebben we kunnen horen uit het Johannesevangelie dat Jezus zijn Vader vraagt om een helper en trooster te zenden, de Geest die altijd bij ons zal zijn (Joh. 14,16). Ik zal bij jullie zijn, alle dagen, mogen we m.i. dan ook lezen als: Ik zal bij jullie zijn alle dagen en wel via de Geest als helper en trooster. Ik zal jullie blijven helpen en troosten, ook als je vervolgd of verguisd wordt om je verkondiging, ook als het maar niet wil lukken met die verkondiging en ze aan dovemansoren gericht lijkt, ook als jullie inzet voor de arme, de vreemdeling en de wees op een muur stuit, ook als jullie pogingen om Gods schepping te beschermen worden gedwarsboomd. Ik zal jullie helpen en troosten. Want ik ben ten diepste verbonden met jullie lijden en dat van alle mensen. De Tsjechische theoloog Tomas Halik vat dit op de meest kernachtige wijze samen: waar lijden is, daar is Christus. Dit besef tekent op beslissende manier wat wij te verkondigen hebben. Niet een eind goed al goed, niet het einde van het lijden en alle gebrokenheid, niet het voorkómen ervan, maar de duurzame en onverbreekelijke band van de opgestane en gekruisigde met ons eigen vallen en opstaan, met onze radeloosheid, met het onbegrip dat we ontmoeten, ja met ons gevoel van Godverlatenheid. Daar gaat het om. De goede boodschap die wij mogen en moeten verkondigen is dat Jezus, die zelf zich op Gogoltha van God verlaten wist (Mt 27,46), bij ons is en blijft, alle dagen.

Moge het zo zijn
Leo Oosterveen o.p.